

Veni, vidi - Wikipedia?

Informasjon bør føre til handling. Skal man være villig til å satse penger, lykke, helse eller prestisje på informasjonen i Wikipedia? Bør man bruke innførselene der som autoritative utgangspunkt for artikler, investeringer, livssyn, tør man bruke Wikipedia som grunnlag for konklusjoner i vitenskapelige arbeider?

Av Even Flood, *førstebibliotekar*

World Wide Web - den store verdensveven - har gjort det mulig for alle å sette opp sine egne sider og dele sin egen informasjon med alle. Det er sagt at det skaper det demokratiserte informasjonssamfunnet, på godt og på ondt. Men det er som kjent et åpent spørsmål om hvor god kvaliteten på all denne informasjonen er. Det er imidlertid mange som har idealet om at demokrati kan skape kvalitet og dette er forsøkt virkeliggjort i flere prosjekter. Det mest kjente er den åpne katalogen Open Directory Project, www.dmoz.org, hvor over 60 000 redaktører har skapt en katalog på over 4 mill. utvalgte vevsteder. Et omdiskutert prosjekt, men som ofte gir meget gode oversikter og er et av mine favorittsteder når jeg starter ut for å finne informasjon på veven. Men legg merke til ordet starter, ODP er ikke stoppestedet. Det er for mange andre gode steder som også må granskes.

Utviklingen av programmet wiki tar demokratiseringen mange skritt lengre. Wiki er laget for at alle som ønsker det kan skrive en artikkel, som så alle andre fritt kan redigere, utvide, forandre, kommentere. Og det kan settes opp så bidragsyterne er anonyme. Dette burde være en oppskrift for fullt anarki, men ikke desto mindre er flere prosjekter i gang for å skape oppslagsverk og informasjonstjenester basert nettopp på denne teknologien.

Flere artikkelsamlinger og oppslagsverk er lagt ut via wiki. Flere er samlet under paraplyen Wikimedia, www.wikimedia.org, som drives av Wikimedia foundation. Hjemmesiden for den siste er en wiki, <http://wikimediafoundation.org/wiki/>. Wikimedia er fire prosjekter, ordboken Wiktionary, sitatsamlingen Wikiquote, fagbøker i Wikibooks (!) og sist, men ikke minst leksikonet Wikipedia.

Alle er vi redaktører

Wikipedia er det blitt skrevet mye om det siste året. Rett og slett fordi tanken virker absurd, hvordan i all verden kan man stole på et leksikon hvor alle kan legge inn informasjon uten faglig kontroll? Wikipedia er åpent prosjekt, brukere legger inn informasjon. Innførsler kan redigeres av alle. (Fra brukerveiledning: You don't have to log in to read any MediaWiki wiki. You don't even have to log in to edit a MediaWiki wiki - anyone can edit almost any page, even without logging in.) Advarselen på Wikipedias hjemmeside er heller ikke tillitsvekkende. Hvis man går til siden for "disclaimer" (Er det noe godt norsk ord for dette? Advarsel, ansvarsfraskrivelse dekker kanskje innholdet.) finner man blant annet dette:

"WIKIPEDIA MAKES NO GUARANTEE OF VALIDITY

Wikipedia is an online open-content encyclopedia, that is, a voluntary association of

individuals and groups who are developing a common resource of human knowledge. Its structure allows anyone with an Internet connection and World Wide Web browser to alter the content found here. Therefore, please be advised that nothing found here has necessarily been reviewed by professionals with the expertise necessary to provide you with complete, accurate or reliable information." Så fortsett på eget ansvar er budskapet.

Den engelske Wikipedia har i skrivende øyeblikk over 360 000 artikler, så det er masse som er skrevet der. Det finnes informasjon om alt mulig, fra de norske konger til obskure byer (fiktive og virkelige) og hvor ellers kan man finne hvor mange former for kryptonitt som er beskrevet tegneseriene om Supermann (og hva kryptonitt er?). Det finnes store faglige bakgrunnsartikler i de fleste emner og innførsler små obskure emner som er lagt inn.

Så første inntrykk er, det dekker langt mer enn for eksempel Encyclopaedia Britannica, som vel blir det nærmeste sammenlikningsgrunnlaget. Men hva med det viktigste, kvaliteten? Her er det Wikipedia overrasker. For kvaliteten er overraskende god. Artikkene er lange, utfyllende og i mange av tilfellene jeg har sjekket på emner jeg kjenner, overraskende presise. En ting er moderne emner som IT-teknologi, datakunnskap, emner hvor det er mange entusiastiske eksperter på nettet og hvor man kunne vente at artikler kunne ha kvalitet. Men også historiske emner, som for eksempel om slaget ved Waterloo har Wikipedia en god og meget oversiktlig artikkel, og som er langt dypere enn for eksempel Britannicas artikkel om det samme.

Hva da med de svake sidene? Verdensveven er overstrømmet av fanatikere. Ikke noe sted er det tydeligere enn på nyhetsgruppene i Usenet. En gang var dette et forum for fruktbar meningsutveksling, nå er det mer og mer blitt ent arena for yttergrupper på begge fløyer som sloss mot hverandre. Og de fleste "fornuftige" folk har ikke tid, overskudd eller tålmodighet til å engasjere seg. Så hvor er disse i Wikipedia? Hvor er de som fornekte Holocaust, kvakksalvere som vil kurere kreft og alle andre som er ute etter våre penger og vår sjel? Det beste er å se på hvordan kontroversene er representert. Wikipedias innførsel om Holocaust er faktisk meget bra og andre kontroversielle emner har fått balansert behandling. Artikkene om scientologi og alternativ medisin, som homøopati, har både pro og kontraargumenter presentert. Ikke minst fordi det også legges inn lenker til vevsider fungerer Wikipedia ikke bare som et leksikon, men også som en portal til andre steder om et emne. Jeg gikk inn på et kontroversielt emne hvor jeg selv har studert litteraturen ganske inngående, Likkledet i Turino, og synes at artikkelen er god, ganske dekkende og at lenkehenviisningene er balanserte.

Overraskende balansert

Hva har skjedd med fanatikerne og forkynnerne? Svaret er at Wikipedia ikke er helt uredigert. Det sitter mange frivillige og kontrollerer innførslene og luker ut "møteplagere". Det er ikke noen faglig kvalitetskontroll gjort av eksperter, men en grov sortering som allikevel gjør mye for å opprettholde en balanse og til en viss grad, kvalitet..

Hva blir da konklusjonen? Wikipedia er et spennende prosjekt som kan gi en verdifull innfallsport, bakgrunnsinformasjon og oversikt over mange emner. Samtidig er det er stor svakhet at innførslene er anonyme, ikke faglig kontrollert og dermed kan ha mange feil lagt inn av ivrige entusiaster som ikke har kontrollert kildene sine godt nok.

Informasjon bør føre til handling. Skal man være villig til å satse penger, lykke, helse

eller prestisje på informasjonen i Wikipedia? Bør man bruke innførslene der som autoritative utgangspunkt for artikler, investeringer, livssyn, tør man bruke Wikipedia som grunnlag for konklusjoner i vitenskapelige arbeider? Mitt svar er nei, ikke uten videre. Wikipedia er et godt (overraskende godt) startsted for en som vil vite mer, men det er ikke noe stoppested. Faktaene bør dobbeltsjekkes om mulig. Og, som for all vevinformasjon, informasjonen er dynamisk og forandres, det må man ta hensyn til når man bruker Wikipedia som bakgrunnsinformasjon og siterer innførslene i andre arbeider.

Det er flere wikibaserte baser på nettet. En jeg fant ganske interessant er EvoWiki <http://wiki.cotch.net/>, en wiki om evolusjon hvor målet er å formidle informasjon om evolusjon og spesielt få frem argumenter mot kreasjonister og antievolutionister. Uten å kjenne detaljene antar jeg at denne er redigert.

Wikipedia er bevisst ikke en del av "den skjulte veven", alt er inne i Google og de andre søkemaskinene. Artikler kan derfor søkes ut ved å søke på emnet sammen med ordet "wikipedia".

Mer om Wikipedia:

Det var en interessant artikkel i Aftenposten mandag 4 oktober 2004, med faglig testing utført av noen eksperter: Gratis leksikon verdens største, www.aftenposten.no/nyheter/nett/article883072.ece.

En del kritikk er kommet, bl. a. på epostlisten web4lib, gå inn i arkivet og søke etter ordet "wikipedia": <http://sunsite.berkeley.edu/Web4Lib/>

Infoblast, som også har mye av Wikipedia liggende på sitt nettsted har kritikk her: www.informationblast.com/Wikipedia:Why_Wikipedia_is_not_so_great.html

På Salon er en god artikkel: Everyone is an editor, by Sam Williams www.salon.com/tech/feature/2004/04/27/wikipedia/index_np.html

En omfattende artikkel er: Fantom authority, self-selective recruitment and retention of members in virtual communities: The case of Wikipedia, by Andrea Ciffolilli, First Monday desember 2003. www.firstmonday.dk/issues/issue8_12/ciffolilli/. FirstMonday er et faglig tidsskrift utgitt av Munksgård i Danmark og kommer med ny utgave første mandag hver måned (derav navnet).

Oktobernummeret av det elektroniske tidsskriftet "Cities and Insights" har også en lang evaluering av Wikipedia, <http://cites.boisestate.edu/civ4i12.pdf>.

En meget god, kritisk artikkel med mange lenker til andre kommentarer er i Online Journalism Review. Mark Glaser: Do Wikis Have a Place in the Newsroom? <http://ojr.org/ojr/glaser/1094678265.php>

En større diskusjon foregår på bloggen til Horst Prillinger: <http://homepage.univie.ac.at/horst.prillinger/blog/archives/2004/06/> Følg diskusjonen der og videre på andre weblogger (trackback).

Til slutt, der er en video og overheads av foredrag om Wiki av grunnleggeren Ward Cunningham: <http://murl.microsoft.com/LectureDetails.asp?1076> . Ward Cunningham arbeider nå for Microsoft.

